

Krzysztof Żarna

Mniejszość romska i węgierska w polityce rządu Republiki Słowackiej (1993–1998)

Polityka i Społeczeństwo nr 10, 170-178

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Krzysztof Żarna

**MNIEJSZOŚĆ ROMSKA I WĘGIERSKA
W POLITYCE RZĄDU REPUBLIKI SŁOWACKIEJ
(1993–1998)**

Wydarzenia, które miały miejsce w latach 1989–1991, zasadniczo zmieniły sytuację polityczną w Europie. Nastąpił upadek bloku wschodniego, w wyniku rozpadu Jugosławii i ZSRR powstały nowe państwa, doszło też do zjednoczenia Niemiec. Proces transformacji państw Europy Środkowej i Wschodniej pociągnął za sobą wzrost tendencji nacjonalistycznych, które najbardziej skrajny wymiar przybrały na Bałkanach. W okresie tym rozpoczął się też proces rozpadu Czechosłowacji, w wyniku którego powstały dwa nowe państwa: Republika Czeska i Republika Słowacka. W przypadku Słowacji około 15% mieszkańców stanowią przedstawiciele mniejszości narodowych i etnicznych. Celem artykułu jest ukazanie polityki rządu słowackiego wobec mniejszości romskiej i węgierskiej. Cezury czasowe obejmują pięć pierwszych lat istnienia Słowacji, podczas których dwukrotnie funkcję premiera pełnił Vladimír Mečiar. W okresie tym rząd w Bratysławie prowadził politykę mającą na celu ograniczenie praw mniejszości narodowych i etnicznych. Zjawisko to nasiliło się od marca 1994 r., kiedy skład koalicji rządowej stworzyły mecziarowski Ruch na rzecz Demokratycznej Słowacji, Słowacka Partia Narodowa i Zrzeszenie Robotników Słowackich.

W tabeli 1. przedstawiono strukturę etniczną Słowacji według spisu z roku 1991 (przeprowadzonego jeszcze w ramach Czeskiej i Słowackiej Republiki Federacyjnej) i 2001. Wyniki spisu z 2011 r. nie zostały jeszcze opracowane.

Najbardziej zróżnicowana etnicznie jest południowa część Słowacji. Środkowa, zachodnia i wschodnia część jest w większości zamieszkała przez Słowaków, również przez Romów, Polaków, Czechów, Ukraińców, Rusinów i Niemców. W stosunku do spisu przeprowadzo-

nego w 1991 r. w 2001 r. znacznie wzrosła liczba osób, które nie określiły swojej narodowości. Zmalała liczba gmin, w których przedstawiciele mniejszości stanowili ponad 20% mieszkańców. Największy regres zanotowała mniejszość ukraińska (spadek o 12 gmin, z 18 do 6), węgierska (z 512 do 501) i romska (z 57 do 53). W przypadku Rusinów liczba gmin wzrosła z 68 do 91 (Janusz 2011: 139).

Tabela 1. Struktura etniczna Słowacji w spisach powszechnych z lat 1991 i 2001

Narodowość	Liczebność (1991)	Odsetek (1991)	Liczebność (2001)	Odsetek (2001)
Słowacy	4 519 328	85,69	4 614 854	85,79
Węgrzy	567 296	10,76	520 528	9,68
Romowie	75 802	1,44	89 920	1,67
Czesi	52 884	1,00	44 620	0,83
Rusini	17 197	0,33	24 201	0,45
Ukraińcy	13 281	0,25	10 814	0,20
Niemcy	5414	0,10	5405	0,10
Morawianie	6442	0,12	2348	0,04
Chorwaci	–	–	890	0,02
Polacy	2659	0,05	2602	0,05
Bułgarzy	1400	0,03	1179	0,02
Żydzi	134	0,00	218	0,00
Inni	3476	0,07	5350	0,10
Nieokreśleni	8782	0,17	56 526	1,05
Ogółem	5 274 335	100,00	5 379 455	100,00

Źródło: *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2001*, <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=5835> [14.03.2012]; Janusz 2006: 41–42.

W 1991 r. ziemie słowackie zamieszkiwało 567 296 Węgrów, co stanowiło 10,8% ogółu ludności. W 2001 r. liczba ta była niższa: 520 528. Słowaccy Węgrzy zamieszkiwali zwarty obszar wzdłuż granicy z Republiką Węgierską. Największy odsetek stanowili w 2001 r. w powiatach: Dunajska Streda (83,3%), Komarno (69,1%), Rimawska Sobota (41,3%), Galanta (38,6%), Nowe Zamki (38,3%), Szala (35,7%), Rožnava (30,6%), Trebiszow (29,3%), Lewice (27,9%), Łuczeniec (27,6%), Wielki Krtysz (27,4%), Rewuca (22%) i Senec (20,4%) (Janusz 2011: 140). Na silną pozycję mniejszości węgierskiej wpływa kilka czynników: międzynarodowa instytucjonalizacja ochrony mniejszości narodowych i etnicznych, zamieszkiwanie zwartego obszaru wzdłuż granicy z Węgrami, stanowienie ok. 10% ludności całej Sło-

wacji, silne poczucie tożsamości narodowej, niskie saldo migracji, umiejętność zrzeszania się w partie polityczne i walki o własne interesy, stały kontakt z rządem Republiki Węgierskiej.

Drugą co do wielkości mniejszością zamieszkującą Słowację byli w 2001 r. Romowie. Stanowili oni ponad 20% mieszkańców w 53 gminach. Największe skupiska znajdowały się w województwach: preszowskim, koszyckim i bańskobystrzyckim; w miastach: Kieżmark (8,8%), Lewocza (7,1%), Wranów nad Toplą (6,9%), Gelnica (6,8%), Rewuca (6,8%) i Sabinów (6,2%) (Janusz 2011: 140).

W latach 1945–1990 Romowie nie byli brani pod uwagę podczas spisu jako narodowość, mogli więc wybrać jedną z opcji wymienionych na liście bądź ewentualność: inne. Tradycyjnie zgłaszali przynależność do tej narodowości, która przeważała w danym regionie. Władze czechosłowackie zmierzały do asymilacji tej grupy etnicznej, likwidując osady romskie, wprowadzając zakaz koczowania oraz obowiązek pracy. Dzieciom romskim narzucono obowiązek szkolny, chociaż nie dostosowano do ich potrzeb programów nauczania. W przypadku problemów edukacyjnych kierowano je do szkół specjalnych. W 1991 r. po raz pierwszy pojawiła się możliwość zadeklarowania przynależności do romskiej grupy etnicznej i *romani* jako języka ojczystego. Z tej możliwości skorzystała zaledwie część Romów. Wielu z obawy przed prześladowaniami deklaroowało narodowość słowacką lub węgierską, dlatego trudno precyzyjnie określić liczbę tej mniejszości. Elżbieta Pałka, powołując się na dane Urzędu Statystycznego Słowacji, szacuje ich liczbę na 380 tys. (Pałka 2010: 211). Głównym problemem tej grupy etnicznej jest brak wykształcenia, wysoki odsetek bezrobotnych oraz warunki socjalne, w których mieszkają (Żarna 2009a: 480–491). Delegaci UE monitorujący sytuację Romów obawiali się ich masowego exodusu do państw Europy Zachodniej.

Podsumowując, można wyróżnić kilka cech charakteryzujących tę grupę etniczną, odróżniających ją od mniejszości węgierskiej: Romowie nie zamieszkują zwartego obszaru, ich skupiska są rozproszone po całym terytorium Słowacji; niewielki odsetek stanowią osoby z wyższym wykształceniem, rezultatem czego jest brak elit intelektualnych; nie są reprezentowani przez silne ugrupowanie polityczne. Istnieją wprawdzie romskie partie polityczne, są one jednak nieliczne, nie są też w stanie połączyć się w celu realizacji określonych celów. Romowie nie posiadają własnego państwa. Znaczny odsetek tej mniejszości jest uzależniony od pomocy społecznej.

Polityka narodowościowa prowadzona przez rząd Słowacji wpłynęła na pogorszenie międzynarodowej pozycji tego państwa. Już na początku 1993 r. w trybie administracyjnym zarządzono usunięcie dwujęzycznych tablic z nazwami miejscowości. Decyzja ta była sprzeczna z prawem, które gwarantowało ich istnienie w regionach zamieszkałych przez co najmniej 20% przedstawicieli mniejszości. Na sytuację Węgrów niekorzystnie wpłynął wprowadzony nowy podział administracyjny, obszary zamieszkałe przez nich podzielono na pięć regionów i przyłączono do obszarów etnicznie słowackich (Żarna 2009b: 163).

Przedstawiciele partii węgierskich wystosowali 31 sierpnia 1993 r. list do Rady Europy, w którym wskazywali na fakt, że władze słowackie nie respektują praw mniejszości. 3 września 1993 r. w Spiskiej Nowej Wsi Mečiar opowiedział się za zmniejszeniem pomocy socjalnej i ograniczeniem przyrostu naturalnego wśród mniejszości romskiej, która jest cywilizacyjnie opóźniona i mentalnie zacofana. Przedstawiciele europejskich organizacji mniejszości narodowych i obrońcy praw człowieka skrytykowali wystąpienie słowackiego premiera (Łoś 2007: 78). W podobnym tonie wypowiadał się przywódca Słowackiej Partii Narodowej Jan Slota. Politycy tego ugrupowania nawoływali do tworzenia rezerwatów, w których umieszczani byłiby Romowie (Dostal 1996: 187).

Na relacje słowacko-węgierskie negatywnie wpłynęła ustawa o języku państwowym z 1995 r. (Z.z. 1995, č. 89), która zniósła ustawę nr 428/1990 o języku urzędowym w Republice Słowackiej (Z.z 1990, č. 428). Minister kultury Ivan Hudec stwierdził, że dotychczasowa ustawa była aktem prawnym o używaniu języków mniejszości (Madera 2001: 257). Dla obywateli innej narodowości niż słowacka powstała bariera w używaniu języka ojczystego. W dokumencie tym językowi słowackiemu jako państwowemu przyznano pierwszeństwo przed innymi używanymi w Republice. Państwo ma również obowiązek ochrony języka słowackiego. Ustawa wprowadzała regulacje odnośnie do zakresu stosowania języka w kontaktach urzędowych, mediach, siłach zbrojnych, policji, sądownictwie, podczas imprez kulturalnych oraz zgromadzeń publicznych. Sąd Konstytucyjny zdecydował, że artykuł stanowiący, iż podanie skierowane przez obywatela grupy mniejszościowej do organu państwowego musi być napisane w języku słowackim, jest niezgodny z ustawą zasadniczą (Żarna 2011: 168).

Konstytucja Republiki Słowackiej przyjęta we wrześniu 1992 r. zawiera postanowienia, które są ukierunkowane na regulację podstawowych praw mniejszości narodowych w Słowacji. Według art. 6 ję-

зык słowacki jest państwowym językiem urzędowym, a używanie języków mniejszościowych w kontaktach urzędowych ma być przedmiotem dalszej regulacji prawnej. W art. 33 jest mowa o tym, że nie wolno nikogo dyskryminować z powodu jego pochodzenia. Art. 34 wymienia katalog praw mniejszościowych: przedstawicielom mniejszości narodowych lub etnicznych gwarantuje się prawo rozwijania własnej kultury, prawo rozpowszechniania i otrzymywania informacji w języku mniejszości, organizowania się, zakładania i utrzymywania instytucji oświatowych, prawo pobierania nauki w języku mniejszościowym, używania języka w kontaktach urzędowych oraz prawo uczestniczenia w rozwiązywaniu problemów dotyczących mniejszości narodowych i grup etnicznych (Ústava...).

Przedstawiciele rządu twierdzili, że istniejąca regulacja dotycząca używania języków mniejszościowych jest wystarczająca, aby Słowacja mogła przystąpić do podpisania Europejskiej karty języków regionalnych lub mniejszościowych (Madera 2001: 257–258). Wspomnianą kartę Słowacja podpisała i ratyfikowała dopiero w 2001 r., zgłaszając jako języki regionalne lub mniejszościowe: bułgarski, czeski, chorwacki, niemiecki, polski, romski, rusiński, ukraiński i węgierski (Z.z. 1999, č. 81). Po wejściu w życie ustawy odezwały się protesty osób należących do mniejszości węgierskiej, a premier Węgier Gyula Horn ostrzegł Republikę Słowacką przed możliwym pogorszeniem stosunków dyplomatycznych. Zdaniem Horna ustawa była w kilku miejscach sprzeczna z podpisanym przez Bratysławę słowacko-węgierskim traktatem o przyjaźni oraz europejską konwencją praw człowieka. Czołowi politycy węgierscy zapowiedzieli interwencję w sprawie słowackiej ustawy w Radzie Europy (Maćkowiak 1995: 8).

W 1995 r. decyzją Ministerstwa Kultury zmieniono na mniej korzystną formę pomocy państwa dla rozwoju kultury mniejszości narodowych (Dostal 1996: 180; Madera 2001: 260). Dotacje dla węgierskich instytucji kulturalnych zostały zmniejszone o połowę w stosunku do 1994 r. W wyniku tych działań część instytucji przestała istnieć, a inne zostały zmuszone do zredukowania liczby pracowników. Spośród kilkunastu węgierskojęzycznych wydawnictw ani jedno nie było w 1995 r. dofinansowane przez państwo (Chmel, Slobodnik 1995: 12). Rząd V. Mečiara wspomagał finansowo wkładki dodawane do wydań dzienników ogólnosłowackich, które były przeznaczone dla osób należących do mniejszości narodowych, opracowane w ich językach (Madera 2001: 260–261; Lovász 2008: 164). W ten sposób dochodziło do sytuacji, że

w gazecie ukazywała się wkładka tematyczna zwana narodowościową, w której słowacy Węgrzy mogli znaleźć wrogie sobie artykuły przetłumaczone na język węgierski (Madera 2001: 261; Żarna 2009b: 164).

19 marca 1995 r. w pałacu Mantignon w Paryżu podpisano dwustronny słowacko-węgierski układ o dobrym sąsiedztwie i przyjacielskiej współpracy (Z.z. 1997, č. 115). Z inicjatywy Węgier do traktatu włączono zalecenie Rady Europy nr 1201 (www.assembly.coe.int) dotyczące mniejszości narodowych. Parlament węgierski ratyfikował go w czerwcu 1995 r., a słowacki w marcu 1996 r. Niekorzystne czynniki we wzajemnych stosunkach były widoczne w trakcie ratyfikacji układu w Radzie Narodowej Republiki Słowackiej, gdzie debatowano na jego temat. Z drugiej strony węgierskie elity polityczne demonstrowały wobec Zachodu, że kwestia przynależności Słowacji do Sojuszu Północnoatlantyckiego i Unii Europejskiej, wobec nierozwiązanych problemów, nie powinna być jednoznacznie rozstrzygnięta (Herman 2000: 160).

Zaniepokojenie Węgrów w Słowacji oraz rządu węgierskiego wywołała nowelizacja kodeksu karnego, która w sposób drastyczny zaostrzała kary (m.in. pozbawienia wolności do lat pięciu) za organizowanie zgromadzeń mogących zagrazać bezpieczeństwu, suwerenności lub konstytucyjnemu ustrojowi państwa. Wysokie kary przewidziano również za szerzenie za granicą nieprawdziwych informacji o Słowacji. Doprowadziło to do sytuacji, w której można było skazać na pozbawienie wolności każdego, kto niepochlebnie wypowiadał się o rządzie w zagranicznych mediach lub zorganizował zgromadzenie, na którym dyskutowano o dyskryminacji mniejszości narodowych w Słowacji (Eder 1998: 158). Ostatecznie nowelizacja została odrzucona przez parlament w lutym 1997 r.

Doszło również do znowelizowania ustawy o symbolach państwowych. Na jej mocy każde odegranie hymnu obcego państwa na terytorium Słowacji było karane. Wyjątkiem były oficjalne wizyty dyplomatyczne. Regulacja ta wywołała ostre protesty przedstawicieli mniejszości narodowych (Z.z. 1996, č. 273).

Konflikt na linii rząd słowacki – mniejszość węgierska zaostrzył się jeszcze bardziej w czerwcu 1997 r. na skutek bojkotu świadectw. Kilka tysięcy uczniów narodowości węgierskiej uczęszczających do słowackich szkół z węgierskim językiem nauczania odmówiło przyjęcia świadectw. Było to spowodowane wcześniejszym zarządzeniem Ministerstwa Szkolnictwa o zastąpieniu dotychczasowych dwujęzycznych świadectw świadectwami wyłącznie w języku słowackim (Żarna 2011: 170).

Podczas spotkania premierów Słowacji i Węgier w Piszczanach w listopadzie 1997 r. postanowiono, że wznowi działalność komisja międzyrządowa do spraw przeglądu realizacji traktatu podstawowego z marca 1995 r., a w jej ramach dwie podkomisje: do spraw przeglądu kwestii mniejszości narodowych oraz zbadania słowackiego ustawodawstwa o języku (Żarna 2009b: 165).

Światowa opinia publiczna ostro zareagowała na politykę rządu Mečiar. Łamanie praw mniejszości w Słowacji było nagłaśnianie przez sprawnie funkcjonującą dyplomację węgierską. Kwestię słowackich Węgrów kilkakrotnie podnoszono na forum Rady Europy, KBWE/OBWE oraz Unii Europejskiej. Antydemokratyczny zwrot Słowacji spowodował sytuację, w której wypadła ona z pierwszej grupy państw zaproszonych do członkostwa w NATO i UE. W 1997 r. podczas szczytu w Luksemburgu sześć państw: Cypr, Czechy, Estonia, Polska, Słowenia i Węgry, zostało zaproszonych do negocjacji akcesyjnych z UE; z kolei 8 lipca 1997 r. Rada Północnoatlantycka zaprosiła do członkostwa w Sojuszu Czechy, Polskę i Węgry. W obu tych przypadkach Republika Słowacka znalazła się na marginesie, co było skutkiem linii politycznej przyjętej przez gabinet V. Mečiar. Ponadto Słowacja została potępiona w rezolucji Parlamentu Europejskiego, w której stwierdzono, że buduje ona w Europie nową „żelazną kurtynę”. Rząd V. Mečiar odrzucił rezolucję, uznając ją za ingerencję w wewnętrzne sprawy państwa i oświadczając, że nikt nie może odbierać Słowacji prawa uznania własnego języka za narodowy. Rozwiązania konfliktu nie przyniosła też wizyta Wysokiego Komisarza OBWE do spraw mniejszości narodowych w Słowacji w 1996 r. Nacjonalistyczny rząd Mečiar kontynuował swoją politykę (Herman 2000: 161).

Do poważnego i nieprzewidzianego przez obserwatorów konfliktu doszło w czasie spotkania premierów, kiedy oczekiwano raczej pozytywnego przełomu. Podczas spotkania ministrów spraw zagranicznych wyrażono obustronne zadowolenie ze współpracy gospodarczej, wojskowej, w dziedzinie spraw wewnętrznych i sprawiedliwości. G. Horn wręczył V. Mečiarowi memorandum przedstawiające listę kwestii wymagających, zdaniem strony węgierskiej, koniecznego rozwiązania: ustalenia składu międzyrządowej komisji do spraw kontroli praw mniejszości i odbudowy mostu między słowackim Szturowem a węgierskim Ostrzyhomiem. Konflikt w sprawie komisji polegał na tym, że strona słowacka chciała do jej składu desygnować Węgra z organizacji promecziarowskiej, Węgrzy optowali zaś za przedstawicielem rządu węgierskiego. W odpowiedzi premier Słowacji zaproponował mniejszościom słowackiej i węgierskiej

w obu państwach przesiedlenie do „macierzy”, jeśli tylko wyrażą taką wolę (Łoś 2007: 106). Wywołało to oburzenie na Węgrzech i wśród Węgrów w Słowacji. Węgry rozpoczęły kampanię protestacyjną na forum międzynarodowym, co Bratysława uznała za działanie antysłowackie. Doprowadziło to do kolejnego ochłodzenia stosunków i odwołania spotkania ministrów spraw zagranicznych.

Republika Słowacka jest państwem, w którym w porównaniu z Czechami, Polską i Węgrami znaczny odsetek mieszkańców stanowią przedstawiciele mniejszości narodowych i etnicznych. Podstawowymi dokumentami regulującymi położenie osób należących do mniejszości w Słowacji są konstytucja i ustawa o języku państwowym. Republikę Słowacką obowiązują też umowy bilateralne oraz zobowiązania wynikające z członkostwa w organizacjach międzynarodowych zarówno o zasięgu globalnym, jak i regionalnym: ONZ, Radzie Europy, Grupie Wyszehradzkiej oraz Inicjatywie Środkowoeuropejskiej. Polityka narodowościowa rządu V. Mečiaru doprowadziła Słowację do izolacji międzynarodowej. Republika Słowacka wypadła z pierwszej grupy państw aspirujących do UE i NATO (cele te osiągnęła ostatecznie w roku 2004). W analizowanym okresie doszło do zaniechania współpracy w ramach Grupy Wyszehradzkiej oraz wielu napięć w relacjach bilateralnych z Węgrami.

Bibliografia

- Chmel R., Slobodnik D., 1995, *Czemu Słowacy nie mogą się zrozumieć*, „Gazeta Wyborcza”, nr 186.
- Dostal O., 1996, *Wspólny problem*, „Gazeta Wyborcza”, nr 179.
- Eder W., 1998, *Polityka Republiki Słowackiej wobec węgierskiej mniejszości narodowej a Unia Europejska i NATO*, „Sprawy Narodowościowe. Seria Nowa”, z. 12–13.
- Herman M., 2000, *Słowacja między Wschodem i Zachodem*, „Przegląd Zachodni”, nr 4.
- Janusz G., 2006, *Statystyczny obraz mniejszości narodowych we współczesnej Europie* [w:] *Mniejszości narodowe i etniczne w procesach transformacji oraz integracji*, red. E. Michalik, H. Chałupczak, Lublin.
- Janusz G., 2011, *Ochrona praw mniejszości narodowych w Europie*, Lublin.
- Lovász A., 2008, *Maďarská tlač* [w:] *Maďari na Slovensku (1989–2004). Súhrnná správa. Od zmeny režimu po stup do Európskej únie*, red. J. Fazekas, P. Hunčík, Šamorin.
- Łoś R., 2007, *Polityka zagraniczna Słowacji*, Łódź.
- Maćkowiak T., 1995, *Tylko po słowacku*, „Gazeta Wyborcza”, nr 270.
- Madera A.J., 2001, *Na drodze do niepodległości. Słowacki system polityczny w okresie transformacji*, Rzeszów.
- Pałka E., 2010, *Problematyka mniejszości narodowych na Słowacji* [w:] *Współczesna Słowacja. Sytuacja wewnętrzna i pozycja międzynarodowa*, red. E. Pałka, Wrocław.

- Recommendation 1201 (1993) on an additional protocol on the rights of national minorities to the European Convention on Human Rights, <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta93/EREC1201.htm> (13.05.2011).
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2001*, <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=5835> (14.03.2012).
- Ústava Slovenskej republiky, 1992, Bratislava.
- Zákon Slovenskej národnej rady o úradnom jazyku v Slovenskej republike, Z.z. (Zborník zákonov) 1990, č. 428.
- Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o štátnom jazyku Slovenskej republiky, Z.z. 1995, č. 89.
- Zákon Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 63/1993 Z. z. o štátnych symboloch Slovenskej republiky a ich používaní v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 240/1994, Z.z. 1996, č. 273.
- Zakon z 10. Júla 1999 o používaní jazykov v slovenskej republike, Z.z. 1999, č. 81.
- Zmluva o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou, Z.z. 1997, č. 115.
- Žarna K., 2009a, *Kwestia romska na Słowacji w dobie globalizacji* [w:] *Pogranicze kulturowe (odrębność – wymiana – przenikanie – dialog)*. *Studia i szkice*, red. O. Weretiuk, J. Wolski, G. Jaśkiewicz, Rzeszów.
- Žarna K., 2009b, *Mecziaryzm. Łamanie praw człowieka na Słowacji w latach 1994–1998* [w:] *Wokół współczesnych problemów ochrony praw człowieka*, red. W. Waclawczyk, Warszawa.
- Žarna K., 2011, *From a Conflict to Normalization? The Politics and Government of Vladimír Mečiar and Mikulas Dzurinda in Slovakia towards the Republic of Hungary in 1993–2002*, „Athenaeum. Polish Political Science Studies” 2011, nr 30.

**Krzysztof Żarna, THE ROMA AND THE HUNGARIAN MINORITIES
IN THE SLOVAK REPUBLIC'S GOVERNMENT'S POLICY (1993–1998)**

Abstract

Slovak Republic is the state, where in comparison with Czech Republic, Poland and Hungary, considerable percentage of inhabitants present representatives of national and ethnic minorities. The basic documents for normalization the situation of minorities in Slovakia are Constitution and State language Act. Slovak Republic is also obliged by bilateral agreements and obligations from membership in international bodies with global and regional coverage: The United Nations, The Council of Europe, The Visegrád Group and The Central European Initiative.

The ethnic policy of V. Mečiar government with reference to Roms and Hungarians has caused isolation of Slovakia on international scene. Slovakia has fallen out from first group states aspiring to UE and NATO. In analyzed period Slovakia had to give up participation in Visegrád Group and faced many tensions with Hungary.

Key words: national and ethnic minorities, Hungary, Slovak Republic, ethnic policy